

3. Культурна спадщина людства: збереження та використання. Навчальний посібник / В. І. Акуленко, І. П. Магазинщикова, М. І. Моздир, О. О. Тарасенко. За ред. І. П. Магазинщикової. – Львів, 2002. – С. 22.
4. Томан И. Защита культурных ценностей во время международных вооруженных конфликтов: правовые и организационные рамки. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.sk-ews.ru/mgp/doc/doc_05_02.doc.

Єфтені Н. М., ОНМА

ПОЛІТИЧНА УЧАСТЬ МОЛОДІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Проблема политического участия молодежи еще долгое время будет не только актуальной с точки зрения выявления сложившихся тенденций политизации молодых людей, но и относительно управления сложными процессами политического участия молодежи в условиях становления гражданского общества в современной Украине.

A problem of political participation of young people for the long time will be not only actually from point of exposure of the folded tendencies of young people politicization but also in relation to a management of the difficult processes of young people political participation in the conditions of civil society becoming in modern Ukraine.

Сучасне українське суспільство переживає період глибоких реформ у всіх сферах життя, намагається сформувати ринкову економіку, дієве громадянське суспільство і правову державу. В реалізації названих завдань значна роль належить молодому поколінню, що обумовлено цілим рядом факторів. Насамперед, молодь представляє собою найбільш рухливий і динамічний прошарок суспільства. Крім того, молодь займає значний відсоток, а саме до 22 % у сукупній складові населення країни. Молодь розглядається як соціальна група, яка має специфічні соціально-політичні особливості та інтереси і, вступаючи в дідздатний вік, в більшій мірі відчуває невідповідність між задекларованими в суспільстві правами і реальною можливістю їх здійснення. Не володіючи достатнім життєвим досвідом, знаннями, вона відчуває себе вразливою і в політичному житті суспільства.

Ринкові і демократичні зміни відкривають більш широкі можливості перед українським суспільством, а молодь, особливо гостро

реагує на нові ідеї і нові умови. Однак, молоді люди також виступають в ролі першопроходців – за умов сучасних трансформацій в Україні та з урахуванням їх віку, вони зіштовхуються з такими проблемами, яких не було у їхніх батьків, учителів і т. д. Іншими словами сьогодні перед молоддю не тільки відкриваються нові можливості, але й зростає значна кількість проблем.

Політична участь молоді набуває особливої актуальності у зв'язку із формуванням свідомості молоді в умовах деідеологізації, відходу від патерналістської політики держави, зростанням в останній час рівня протестних настроїв. Низький рівень життя, який відзначається українською молоддю у численних опитуваннях, різні стартові умови, диференціація в середовищі молоді може призвести і до серйозних змін, потрясінь в політичній системі. Яскравим прикладом розпаду молоді як єдиного соціального прошарку, що призвів до молодіжних бунтів, заколотів є події 60-х р. ХХ ст. в Західній Європі та США.

Актуальність проблеми обумовлена також значним впливом на політичну участь молодих українців міжнародного фактору, за умов розповсюдження пріоритетів західних зразків життя, прагнень до споживання, індивідуалізму. Досвід, накопичений попередніми поколіннями, не став надбанням молоді. А в сучасних владних структурах, в суспільно-політичних рухах, політичних партіях і суспільстві в цілому, мають місце різні, часто суперечливі, точки зору щодо ролі молодих людей в політичному житті країни. Хоча, останнім часом відбувається інтенсивний пошук шляхів управління політичною участю молоді як на соціальному, так і на організаційному рівнях. Узагальнення досвіду вчених, політиків, державних діячів дозволить виявити нові форми і методи активізації політичної участі молоді.

З середини ХХ ст. формується плюралізм думок щодо проблематики політичної участі молоді. В концепціях та ідеях Ф. Адлера, Г. Ласуела, Г. Маркузе, М. Дюверже, Г. Алмонда, С. Верби політична участь розглядається через призму “демократії і технодемократії”, соціальної мобільності, психологічного виміру політичної системи, психологічного сприйняття політики індивідом. В працях західних авторів переважає особистісний момент політичної участі, мотиви поведінки страт, суспільства, натовпу.

Проблемами молоді почали займатися досить ґрунтовно за часів незалежної України. Серед дослідників, що вивчали дану проблему з позиції особливостей впливу на особистість публічної сфери, влади,

потрібно відмітити праці С. Макеєва, Є. Головахи, В. Пухляк та ін. Зокрема проблемами політичної культури молоді, впливу на соціалізацію молоді різних факторів займалися М. Головатий, О. Яременко, В. Соколов, Ю. Цимбалістий. Питання самовизначення молоді і їх життєві перспективами привернули увагу Є. Головахи, І. Бекешкіної. Становище молоді в українському суспільстві, специфіку їх субкультури розробляли Н. Победа, Н. Паніна та ін. Проблеми молоді та молодіжного руху в Україні вивчають В. Оссовський, Н. Комарова, О. Балакірева, Ю. Якубова, В. Головенько.

Метою даної роботи є пошук способів і шляхів активізації політичної участі молоді в українському суспільстві. Тому необхідно визначити ступінь наукової розробки проблеми, визначити сутність і специфіку політичної участі молоді; аналіз політико-правових і соціальних основ політичної участі молоді в сучасних умовах.

Політична участь використовується для визначення різних форм непрофесійної політичної діяльності, що дозволяє показати ступінь реального впливу громадян, в тому числі і молоді, на інститути влади і на процеси прийняття рішень. На рівень політичної участі особистості впливає політична соціалізація як своєрідний процес політичного дозрівання особи, знаходження власного політичного "я" за рахунок засвоєння політичного досвіду, практики своїх попередників, також саморозвитку, самореалізації.

Вітчизняні науковці вважають, що сьогодні процес політичної соціалізації особистості відбувається під впливом боротьби двох тенденцій. Перша тенденція характеризується зростанням суспільної потреби в розвитку політичної свідомості особи, в її активному включенні в політичний процес, що проявляється у підвищенні активності, інформованості особистості про політику, в серйозних зрушеннях у політичній свідомості та політичній поведінці населення. Друга тенденція визначається відчуженням в різних формах особи від держави та її інститутів, від прийняття політичних рішень, що проявляється у зростанні апатії й цинізму в суспільстві, зневірі в офіційній політиці владних структур усіх рівнів [1].

У молодіжному середовищі важко закріплюється авторитет політичних, державних лідерів. Сьогодні можна констатувати навіть інше явище – неприязнь до особистостей, пов'язаних з гілками влади як центральної, так і місцевої. І тут оптимальною видається теза, висловлена К. Манхеймом: "молодь ані прогресивна, ані консервативна за своєю природою, вона потенція готова до будь-якого починання" [2].

В зв'язку з цим, необхідно аналізувати специфіку політичної участі молоді. При цьому вона може мати різні форми, проявляючись на емоційному та інструментальному рівнях. На емоційному рівні політична участь може характеризуватися, насамперед, певним інтересом суб'єкту участі, а саме громадян, до політичних процесів, які відбуваються в нашому суспільстві, ступенем і характером інформованості, чи відчуженням від політичного життя суспільства. А інструментальний рівень визначає іншу сторону політичної участі, яка пов'язана з активною діяльністю громадян. До форм прояву такого виду політичної участі відносяться такі дії громадян, як участь у формуванні виборчих структур шляхом голосування, в різних акціях протесту/підтримки (демонстраціях, мітингах, голодуваннях та інших формах протесту), членство в політичних партіях, звернення до різних державних і громадських інстанцій і т. д.

Сьогодні складно говорити про активну життєву позицію молоді, яка передбачає наявність переконань, ідеалів, для досягнення яких в людини формується воля, громадянська зрілість, високі морально-етичні якості і принципи. Цей процес в нашій країні ще не набув чіткості і послідовності. Молоді люди в умовах трансформації суспільства важко орієнтуються в калейдоскопі економічних, соціальних і політичних подій. А велика кількість гасел і закликів створює велику складність в орієнтації і оцінці багатьох явищ і подій.

Молодь не завжди розглядається як суб'єкт політичних процесів. Між тим, саме вона відіграє важливу і визначальну роль в суспільному розвитку, особливо в період становлення державності в кожній країні. Враховуючи особливості сучасного молодіжного руху потрібно виділити наступні напрямки, які будуть визначати політичну активність сучасного молодого покоління:

1) участь молоді у формуванні загальнонаціональної ідеології, у визначенні основних політичних цінностей і пріоритетів українського суспільства;

2) політична участь самої молоді, яка реалізується з допомогою різних громадських, громадсько-політичних формувань. Цікаво, що частина молодіжних організацій, хоча й не називає себе політичними, але так чи інакше бере участь у політичному житті країни, визначає політичне обличчя молодого покоління;

3) у розмаїтті поглядів і суджень молоді мають місце загальнолюдські цінності, які стають єдиними і сприймаються молодим поколінням. Саме молоде покоління через громадянськість і

патріотизм, культуру і мистецтво, освіту і науку повинно вивести суспільство на новий рівень розуміння і сприйняття дійсності. Захищаючи свої права, виконуючи свої обов'язки, проявляючи політичну активність сьогодні молодь формує власне майбутнє, майбутнє своєї країни.

Активність, особливо політична, стаючи масовою, опирається на активність певної особистості. Політична активність молоді є одним з проявів реалізації її можливостей, коли важливу роль відіграють прагнення до самореалізації кожної молодої людини, а також активне формування ціннісних орієнтацій сучасної української молоді.

Тому влада, не повинна проводити патерналістську політику щодо молоді, а збільшувати політичний інтерес молоді, сприяти її самоорганізації та самовираженню. Оскільки політика – це одна з найактивніших форм суспільного життя, то включення молоді в політику – це, насамперед, створення можливості самоорганізації, індивідуальних і колективних дій. Все це буде сприяти і розвивати політичну участь в дієвому, продуктивному і конструктивному напрямках.

Література:

1. Остапенко М. Політична соціалізація студентської молоді в Україні // Нова політика. – 1999. – № 6. – С. 61.
2. Манхейм К. Диагноз нашего времени. – М., 1994. – С. 25.

Каретна О. О., ОНЮА

ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

В данной статье проводится анализ политической культуры молодых людей, изучаются политико-культурные нормы, которые в значительной степени сформировались в новых политико-институциональных условиях.

This article analyzes the political culture of young people study the political and cultural norms, which are largely formed in new political and institutional conditions.

Як відомо, слово “культура” походить від латинського “культивувати” або “обробляти”, і саме в такому розумінні (“мистецтво землеробства”) воно вживалося до початку XVIII ст. Пізніше його стали відносити до людей, що відрізнялися витонченими манера-